

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/42/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513203087
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3513203087.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., IČO: 36864421, Grösslingova 4, 811 09 Bratislava proti odporcovi: M. X., nar. XX.X.XXXX, bytom A. W. A., N. X. P. XXX/XX o zaplatenie 1.096 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 9. septembra 2013, č.k. 7C/271/2013-35, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol v celom rozsahu návrh, ktorým sa navrhovateľ ako majiteľ zmenky nadobudnutej indosamentom od spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. domáhal voči odporcovi ako vystaviteľovi vlastnej zmenky nároku na zaplatenie zmenkovej sumy 1.096 Eur, špecifikovaného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne a špecifikovaného 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy. Návrh bol uplatnený procesným postupom podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie). Svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil súd prvého stupňa zistením, že zmenka vychádzala z dohody o vyplnení zmenky, ktorá bola neprijateľnou podmienkou (ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ)) úverovej zmluvy medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a odporcom, a teda dojednaním neplatným (ust. § 53 ods. 5 OZ). Z toho dôvodu považoval navrhovateľom požadované plnenie za nedovolené pre rozpor so zákonom, konkrétne s ustanoveniami § 52 ods. 2 OZ, § 53 ods. 1 OZ a ust. § 4 a § 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Povahu dohody o vyplnení zmenky ako neprijateľnej podmienky dovodil okresný súd zo skutkových zistení získaných vykonaným dokazovaním, v rámci ktorého oboznámil okrem návrhu a zmenky tiež zmluvu o úvere medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a odporcom ako aj všeobecné obchodné podmienky poskytnutia úveru. Na základe ustanovenia čl. 5 bod 1 Nariadenia rozhodol vo veci bez pojednávania napadnutým rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť, a to z týchto dôvodov:

Odporca nedoručil prvostupňovému súdu odpoveď (čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia), no prvostupňový súd i tak nariadil pojednávanie a nevydal rozsudok, čo je v rozpore s čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého, ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej strany v stanovenej lehote, súd vydá rozsudok, ktorým rozhodne o pohľadávke alebo protipohľadávke.

Prvostupňový súd vykonal dokazovanie nad rámec oboznámenia predloženej zmenky a toto ďalšie dokazovanie vykonal bez návrhu účastníkov pričom neboli splnené podmienky ustanovenia § 120 ods. 1 posledná veta pre výnimočné vykonanie nenavrhovaných dôkazov. Toto dokazovanie navyše vykonal súd prvého stupňa výlučne na ťarchu navrhovateľa iba preto, aby získal pre seba dostatočný podklad na zamietnutie návrhu. Došlo tak k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces garantovaný

v č. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo veci bolo pritom možné rozhodnúť len na základe predloženej zmenky, z ktorej uplatnené právo vyplýva bez ďalšieho vzhľadom na jej povahu cenného papiera. Pre neexistenciu obrany zo strany odporcu bol tak okresný súd dokonca povinný urobiť a nemohol neexistenciu tvrdení odporcu nahradiť vlastným postupom, pretože tým porušil zásadu kontradiktórnosti súdneho konania. Prvostupňový súd tiež vôbec neuviedol dôvody vykonania iných ako navrhovaných dôkazov.

Navrhovateľ je majiteľom platnej zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Záväzok zo zmenky je samostatným abstraktným záväzkom a nemožno ho podmieňovať inými skutočnosťami ako sú uvedené na zmenke. Toto prvostupňový súd ignoroval a ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. (ZŠZ) neaplikoval a nezaoberal sa tak vôbec predmetom sporu. Predovšetkým ignoroval ust. § 17 ZŠZ, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. V zmenkových vzťahoch tak odporca nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak táto obrana nie je dovolená odporcovi, o to menej môže vzísť priamo zo strany súdu. Kauzálne námietky vo všeobecnosti nemôžu byť vznesené zo strany súdu, pretože majú hmotnoprávny charakter a zo strany súdu tak dochádza k porušeniu rovnosti strán sporu.

Pre vyššie uvedené dôvody tak súd prvého stupňa nemohol vôbec vychádzať z kauzálnych námietok, a pokiaľ na ich základe prijal záver o neplatnosti zmenky, resp. neopodstatnenosti uplatnenej pohľadávky a neprípustnosti návrhu, nie je tento jeho záver správny. Podľa čl. 4 Nariadenia je pohľadávka neopodstatnená a návrh neprípustný výlučne z dôvodov tam uvedených, pričom ani jeden z nich neprichádza v danom prípade do úvahy.

Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 mal navrhovateľ za to, že zmenkový záväzok je úplne samostatný a od záväzku, ktorý bol dôvodom jeho vzniku oddelený. Ani pri zabezpečovacej zmenke tak nie je daná jej akcesorická povaha k inému záväzku. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky.

Napokon má navrhovateľ v odvolaní potrebu vysporiadať sa s argumentáciou súdu prvého stupňa, podľa ktorej je odporca síce podnikateľom, ale úver mu bol zo strany pôvodného majiteľa zmenky poskytnutý nie na podnikanie, ale ako úver spotrebiteľský. Tento záver nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní a je založený iba na domnienke presvedčení súdu, čo však nemôže byť v žiadnom prípade podkladom pre jeho rozhodnutie. V závere odvolania považuje navrhovateľ napadnuté rozhodnutie za prekvapivé.

Uvedené dôvody odvolania navrhovateľ právne kvalifikuje podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. (iná vada s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci), ust. § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom) a ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci).

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu s napadnutým rozsudkom súhlasil.

Preskúmaním veci krajský súd zistil, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f), pretože účastníkovi konania sa postupom súdu prvého stupňa odňala možnosť konať pred súdom. Krajský súd rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu.

Pre riešenie všetkých zásadných otázok súdnej veci je potrebné poznať jej základné východiská a mať ich neustále na zreteli, pretože sú pre postup súdu v konaní a pre jeho rozhodovanie určujúce. V prvom rade je to povaha uplatneného nároku. Z návrhu je bez pochybností zrejmé, že navrhovateľ uplatňuje nároky na peňažné plnenia z vlastnej zmenky, a to na zmenkovú sumu, úrok, a zákonný šesťpercentný úrok. Ďalej uvedené sa vzťahuje na zmenku všeobecne, prípadne v špecifikách na zmenku vlastnú. Zmenka je samostatným právnym dôvodom (titulom) vzniku práv a povinností, tak ako je ním v iných prípadoch napríklad priamo zákon, zmluva, delikt, konštitutívne rozhodnutie súdu a pod. Zmenka nie je

právnym úkonom. Je listinným cenným papierom, ktorý vzniká na základe právneho úkonu. Vzhľadom na uvedenú povahu samostatného právneho dôvodu, vyplývajú práva zo zmenky vždy bez ďalšieho iba zo samotnej zmenky. Preto iba zmenka, teda nič viac ako samotná listina náležitého obsahu, je vždy dostatočná na preukázanie práv z nej vyplývajúcich. Súčasne sú požiadavky na obsah platnej zmenky natoľko minimálne, že na nej nemusí byť uvedené prečo k jej vzniku došlo, nemusí byť teda uvedený hospodársky dôvod (kauza) jej vzniku. V tom spočíva abstraktnosť tohto cenného papiera. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ majiteľ zmenky uplatní na súde práva zo zmenky a predloží platnú zmenku, vznik nároku zo zmenky tým preukáže.

Ďalší zásadný aspekt veci spočíva v špecifikách procesného postupu, na základe ktorého bol nárok uplatnený a vo veci konané. Nariadenie upravuje osobitný procesný postup, ktorého cieľom je zjednodušené uplatnenie nárokov s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch. Nie je však procesnou úpravou úplnou a izolovanou. Z povahy prameňa tohto právneho predpisu, ale aj z jeho výslovného znenia (čl. 19 Nariadenia) vyplýva vzťah jeho špeciality k lex fori, teda k procesnému predpisu štátu konajúceho súdu, v tomto prípade k O.s.p. Všetky Nariadením neupravené otázky sa teda riešia podľa O.s.p. Osobitne je potrebné poukázať, že ako každý procesný predpis, aj Nariadenie je v prvom rade prostriedkom k dosiahnutiu spravodlivého súdneho rozhodnutia.

Z obsahu spisu vyplýva, že úverovú zmluvu a všeobecné obchodné podmienky, ktoré pre potreby rozhodnutia vykonal ako dôkaz súd prvého stupňa, nenavrhol ako dôkaz žiaden z účastníkov. Potom ako ich súd prvého stupňa neúspešne žiadal od navrhovateľa, obstaral ich z vlastnej iniciatívy z ním vedeného exekučného spisu, ktorý si za tým účelom pripojil. Pred rozhodnutím vo veci účastníkov žiadnym spôsobom neupovedomil, že tieto dôkazy mieni vykonať, a ku ktorým rozhodujúcim skutočnostiam má ich vykonanie slúžiť. Úverovú zmluvu a všeobecné obchodné podmienky účastníkom nezaslal a neposkytol im možnosť vyjadriť sa k týmto dôkazom. Právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom je pritom súčasťou práva na súdnu ochranu, ako ústavou zaručeného základného práva (čl. 48 ods. 2 ústavy). Porušenie procesných práv, ktoré svojou intenzitou zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania je vždy odňatím možnosti konať pred súdom. Možnosť vyjadriť sa k dôkazom je súčasne daná aj Nariadením, ktoré ukladá súdu jednak povinnosť zaslať návrh na vyjadrenie odporcovi, ale obsahuje aj právo repliky navrhovateľa na vyjadrenie odporcu (čl. 5 ods. 2 a ods. 4 Nariadenia). Keďže je daná povinnosť súdu oboznamovať účastníkov s vyjadreniami protistrany, a teda aj s jej dôkaznými návrhmi a listinnými dôkazmi samotnými (Nariadenie používa pojem - podporné dokumenty), musí táto povinnosť vo vzťahu k dôkazom platiť aj pre súd, pokiaľ rozhodne o vykonaní dôkazov a vykoná ich ex offa. Keďže navrhovateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k dôkazom vykonávaným ex offa súdom, bola mu odňatá možnosť konať pred súdom, a preto krajský súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní však nie je vykonanie dôkazov úverovou zmluvou a jej všeobecnými obchodnými podmienkami, prípadne aj inými dôkaznými prostriedkami vylúčené. To ani ako dokazovanie ex offa, no vždy len za predpokladu, že bude vykonané náležitým postupom bez porušenia práva účastníkov na vyjadrenie k dôkazom. Akékoľvek dokazovanie však musí zohľadňovať špecifikum uplatneného nároku, ako nároku zo zmenky. Ako bolo uvedené, platná zmenka je dostatočným dôkazom o vzniku zmenkového záväzku. V konaní však môže byť preukázané aj to, že tento záväzok na strane odporcu neexistuje, čo platí napokon všeobecne a nie len v prípade záväzku zo zmenky. Dôvod neexistencie záväzku na strane odporcu môže byť rôzny (napr. zánik záväzku alebo nedostatok vecnej legitimácie odporcu). V prípade zmenky môže nastať aj situácia, že nárok je uplatnený z platnej zmenky a proti tomu, kto má podľa nej plniť, no napriek tomu zmenka túto osobu nezaväzuje. To v prípade nedostatku v hospodárskom dôvode (ďalej tiež kauza) zmenky. Vyššie bolo uvedené, že zmenka pre svoju povahu abstraktného cenného papiera nemusí obsahovať kauzu, teda dôvod prečo vznikla. To však neznamená, že by takýto dôvod vôbec neexistoval. Sotva by totiž niekto podpísal zmenku len tak, bez toho, aby očakával hospodársky prínos (napríklad podpis zmenky urobený zo žartu), no aj tu by sa jednalo o zmenku platnú. Za takmer každou zmenkou hospodársky dôvod jej vzniku existuje, i keď pri skúmaní samotnej listiny ostáva spravidla skrytý. Jedná sa v podstate o zmluvu medzi vystaviteľom zmenky a remitentom (prvý veriteľ zo zmenky), ktorá vedie k vydaniu zmenky a býva označovaná ako zmenková zmluva. Táto zmluva je kauzou zmenky a jej prípadné nedostatky otvárajú zmenkovému dlžníkovi cestu, ktorou môže dosiahnuť, že ani z platnej zmenky nemôže byť zaviazaný k zmenkovému plneniu. Uvedenú možnosť zmenkového dlžníka označuje teória a prax ako kauzálne námietky, ZŠZ používa pojem vlastné vzťahy. Možno zhrnúť, že ani z platnej zmenky nie je vystaviteľ povinný plniť, pokiaľ zmenka vznikla

na základe takého dojednania medzi ním a remitentom, ktoré nebolo platné. Rovnaký záver konštatuje Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 1.7.2009 sp. zn. 1Obdo V 43/2006 (Zo súdnej praxe 42/2009 a tiež ASPI ID:JUD34272SK). Najvyšší súd v odôvodnení konštatuje: "Hoci je zmenka abstraktným úkonom, takmer vždy tu existuje kauza, inak sa hovorí o tzv. zmenkách planých, pri ktorých nie je žiadny hospodársky dôvod ich vydania alebo použitia. Keďže má zmenka rýdzo abstraktný charakter, je aj planá zmenka zmenkou platnou, pretože aj pre ňu platí, že abstraktný zmenkový záväzok nevyžaduje žiaden iný dôvod existencie, než platnú listinu obsahujúcu zmenkový dlh. Vlastník zmenky síce nie je povinný preukázať dôvod (kauzu) zmenky, dlžník však má možnosť sa proti plateniu brániť kauzálnymi námietkami."

V danom prípade navrhovateľ namieta, že odporca kauzálne námietky nevzniesol, preto sa nimi súd prvého stupňa nemohol zaoberať. Sám z moci úradnej ich totiž vznášať nemôže, pretože by nahrádzal tvrdenia obrany odporcu a nedovolené tým zasahoval do hmotnoprávných vzťahov účastníkov a vytváral ich nerovné postavenie. Možno dať navrhovateľovi za pravdu v tom, že nahrádzanie tvrdení účastníka konania súdom je v sporovom konaní ovládanom zásadou kontradiktórnosti neprípustné, ako aj v tom, že odporca skutočne kauzálne námietky v tomto prípade nevzniesol. Odvolací súd tiež pripúšťa, že vykonanie dôkazov úverovou zmluvou a všeobecnými obchodnými podmienkami ku kauzálnym otázkam smeruje. To všetko za situácie, kedy je navrhovateľom predložená zmenka platná a ako bolo uvedené vyššie, platná zmenka bez ďalšieho preukazuje vznik zmenkového záväzku odporcu. V tomto prípade však samotná listina predloženej zmenky obsahuje údaje, z ktorých vznikajú pochybnosti o kvalite kauzálneho vzťahu zmenky, a teda aj pochybnosti, či predložená zmenka, i keď platná, odporcu skutočne zaväzuje k plneniu na jej základe. Je nepochybné, že zmenka bola vydaná na rad spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., o ktorej je z verejného registra (obchodný register) zrejme, že je poskytovateľom úverov, a že nie je bankou. Súčasne zmenka obsahuje údaj "číslo zmluvy" s viacmiestnym číselným údajom, javí sa vystavená v sérii viacerých typovo totožných zmeniek s predtlačeným remitentom v osobe spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., predtlačeným zmenkovým úrokom 0,25 % denne (91,25 % ročne) a súčasne v predtlačí predpokladá rozlišovanie, či je vystaviteľom fyzická osoba nepodnikateľ alebo živnostník (alternatívne uvádza obsah koloniiek ako napr. rodné číslo/IČO a pod.). V tomto prípade bol vystaviteľ zmenky, teda odporca identifikovaný údajmi nepodnikateľa. Zo samotného obsahu zmenky sa s vysokou pravdepodobnosťou javí, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu (ust. § 52 OZ). Zároveň treba mať na zreteli, že súd nepristupuje k prejednaniu vecí výlučne iba s poznaním obsahu daného spisu a znalosťou práva izolovane od poznania o iných súdených veciach. Tieto ďalšie poznania súdu môžu byť z dôvodu ich častého výskytu takej intenzity, že sa stanú skutočnosťami známymi súdu z jeho úradnej činnosti. V danom prípade je takou skutočnosťou známou z úradnej činnosti súdu, zvlášť z exekučných vecí, že spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. poskytovala úvery v prevažnej miere spotrebiteľom, a že tieto úvery boli zabezpečené zmenkou. Vyžadujúc bežnú podnikateľskú opatrosť navrhovateľa, ktorý nadobudol a na súde uplatnil rovnakým spôsobom stovky zmeniek od spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., je potrebné uvedené vedomosti o pôvode zmenky predpokladať aj u neho. S uvedenou sumou znalostí získaných v prvom rade zo samotnej zmenky ako aj z úradnej činnosti súdu, teda na strane súdu vznikajú objektívne pochybnosti o tom, či predložená zmenka, i keď platná, je spôsobilou zaväzovať odporcu k plneniu podľa nej. Javí sa totiž, že pôvod zmenky je v spotrebiteľskom vzťahu, kde je potrebné so zmenkou narábať zvlášť opatrne. Súčasne je priamo zo zmenky zrejme, že zaväzuje k plateniu úroku vo výške viac ako 90 % ročne, čo tiež vyžaduje zvýšenú pozornosť súdu z pohľadu prípustnosti takto vysokého plnenia. Takto vzniknuté pochybnosti o kvalite zmenkovej zmluvy, na základe ktorej zmenka vznikla, je potrebné odstrániť, aby mohol súd vo veci vydať rozhodnutie spĺňajúce požiadavky súdneho rozhodnutia, teda rozhodnutie najmä zákonné a spravodlivé. Preto je oprávnený vykonať za účelom odstránenia uvedených pochybností ďalšie dokazovanie, ktoré je tu nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (ust. § 120 ods. 1 O.s.p.). Toto ďalšie dokazovanie však nevykonáva na preukázanie tvrdení, ktoré by boli neprípustne dovodzované súdom bez ich pôvodu od účastníkov, ale iba na odstránenie pochybností vyplývajúcich priamo z najvýznamnejšieho dôkazu predloženej navrhovateľom, teda zo zmenky. Pokiaľ priamo z dôkazu, na ktorom je založený uplatnený nárok, vznikajú na strane súdu závažné pochybnosti o tom, či je uplatnený nárok v súlade s právom, nemôžu tieto pochybnosti ostať súdom neodstránené, a to ani pri pasívnom účastníkovi v kontradiktórnom konaní. Súd je tu povinný zvoliť taký procesný postup, ktorým uvedenú vlastnú pochybnosť o zákonnosti uplatneného nároku odstráni, teda aj postup podľa ust. § 120 ods. 1 O.s.p. Predíde tak vydaniu rozhodnutia, o predmete ktorého by z hľadiska súladu s právom sám pochyboval, čo by bolo v priamom rozpore so základným poslaním súdu, ktorým je ochrana práva.

Ďalšie dokazovanie k otázkam zmenkovej zmluvy - kauzy zmenky, je tak z hľadiska jeho dôvodu prípustné a súčasne nemožno súhlasiť s navrhovateľom, že ho procesný predpis neprípúšťa, i keď iba výnimočne. Špecialitu Nariadenia voči O.s.p. nemožno chápať tak, že v procese podľa Nariadenia nemožno vykonať dokazovanie ex offa. Dokazovanie iniciované zo strany súdu slúži v neposlednom rade na to, aby jeho rozhodnutie obstálo z hľadiska spravodlivosti, ktorá musí byť v právnom štáte dosiahnuteľná v zásade na základe akéhokoľvek právneho predpisu, zvlášť ak na spravodlivosť ako vodiaci princíp svojej právnej úpravy predpis priamo odkazuje (bod 1 preambuly Nariadenia). V každom prípade však musí byť toto dokazovanie vykonané zákonným spôsobom, teda s možnosťou účastníkov vyjadriť sa k nemu.

Napokon navrhovateľ v odvolaní tiež poukazuje na nemožnosť skúmania kauzy po indosamente, teda po prevode zmenky rubopisom, na základe ktorého nadobudol zmenku i navrhovateľ. Aj tento názor navrhovateľa je správny a skúmať kauzálne otázky po indosamente možno iba za podmienok stanovených v ust. § 17 ZŠZ, teda len za veľmi špecifickej situácie. Pokiaľ by však zmenka vznikla v súvislosti so spotrebiteľským vzťahom, mal by prevod rubopisom za následok, že po takomto prevode zmenky by došlo k významnému oslabeniu právneho postavenia spotrebiteľa, čo je v rozpore s právnou úpravou spotrebiteľského práva. Preto je prípustnosť indosamentu zmenky pochádzajúcej zo spotrebiteľských vzťahov obmedzená. V plnej miere sa tu možno stotožniť so závermi Vrchného súdu v Prahe, ktoré konštatoval vo svojom rozsudku z 29.4.2013 sp. zn. 9 Cmo 122/2013 (Právni rozhledy 13-14/2013, str. 508, tiež www.beck-online.cz). Citovaný rozsudok totiž v dotknutej časti vychádza z principiálne identickej právnej úpravy spotrebiteľského práva a z totožnej právnej úpravy zmenkového práva. Vrchný súd uvádza: Je potrebné mať na zreteli, že v posudzovanom prípade je zmenková zmluva v zmysle definície ust. § 52 Občianskeho zákonníku (ObčZ) spotrebiteľskou zmluvou. Nemožnosť uzavrieť v tomto prípade zmenkovú zmluvu zakladajúcu zmenku na rad možno nepriamo dovodiť aj zo zákazu stanoveného v ust. § 56 ods. 1, ods. 3 písm. k) ObčZ. (V slovenskom právnom poriadku ust. § 53 ods. 1 OZ v znení ku dňu vystavenia zmenky, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). A tiež ust. § 53 ods. 4 písm. b) OZ, podľa ktorého sa za neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve považujú najmä ustanovenia, ktoré dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa.) K druhému citovanému ustanoveniu vrchný súd ďalej uvádza, že pokiaľ nemôže prevod dlhu dodávateľa spôsobiť zhoršenie vymožitelnosti pohľadávky spotrebiteľa, je nutné dospieť k záveru, že takáto nedovolenosť platí aj v opačnom postavení, teda keď dodávateľ prevádza pohľadávku (v danom prípade zmenku, ako vec, ktorá generuje pohľadávku) a spotrebiteľ má v dôsledku tohto prevodu sťažnú obranu voči nadobúdateľovi. Vrchný súd napokon uzatvára, že pokiaľ nie je v zmenkovej zmluve (teda aj v zmenke; pozn. odvolacieho súdu) vylúčená prevoditeľnosť zmenky rubopisom (doložkou "nie na rad" podľa § 11 ods. (2) ZŠZ; pozn. odvolacieho súdu), potom taká zmluva obsahuje ujednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán k ujme spotrebiteľa. Z uvedeného prijíma vrchný súd záver, že pre rozpor so zákonom je podľa § 39 ObčZ (ust. § 39 OZ pozn. Odvolacieho súdu) neplatná zmenková zmluva, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku na rad súvisiacu so spotrebiteľským úverom. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmenky, zakladá však dôvodnú obranu proti povinnosti zaplatiť zmenku jej majiteľovi. Na závery citovaného rozsudku odkazuje aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze IV. 457/2010 zo dňa 18.7.2013 (www.nalus.usoud.cz), v ktorom sa zaoberal problematikou indosovaných zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch.

Zo všetkého vyššie uvedeného teda vyplýva, že v ďalšom konaní je súd prvého stupňa oprávnený vykonať dôkazy k okolnostiam kauzy zmenky, z ktorej navrhovateľ uplatňuje právo, a to v zásade všetky, ktoré bude nevyhnutne potrebovať na spravodlivé rozhodnutie vo veci. Toto dokazovanie však musí vykonať spôsobom zaručujúcim účastníkom právo na vyjadrenie k dôkazom. Pokiaľ sa bude jednať o dôkazy ku ktorých vykonaniu pristúpi bez návrhu účastníkov, musí účastníkov pred rozhodnutím vo veci oboznámiť, k akým rozhodujúcim skutočnostiam mieni dokazovanie vykonať a aké dôkazy mieni oboznámiť. Listinné dôkazy je povinný súčasne účastníkom zaslať a následne musí účastníkom umožniť vyjadriť sa k takémuto oboznámeniu a dôkazom. Pokiaľ súd prvého stupňa nariadi vo veci pojednávanie, na ktorom predmetné dokazovanie vykoná, uvedené práva účastníkov tým naplní, pretože im možnosť vyjadriť sa k dôkazom vytvorí na pojednávaní. V tejto súvislosti nie je dôvodná námietka navrhovateľa, že pojednávanie tu nie je prípustné, keďže túto možnosť ponecháva na úvahe súdu priamo čl. 5 ods. 1 Nariadenia.

Ak z vykonaného dokazovania súd prvého stupňa zistí, že zmenka má pôvod v spotrebiteľskom vzťahu, vykoná ďalšie skutkové zistenia potrebné k otázkam platnosti zmluvy, na základe ktorej zmenka vznikla (kauzy zmenky). Pri právnom posúdení týchto zistení sa bude riadiť vyššie uvedenými právnymi závermi o dopade prípadnej neplatnosti kauzy zmenky na uplatnené plnenia zo zmenky. Právnymi názormi odvolacieho súdu o spôsobe vykonania dokazovania ako aj o ostatných právnych otázkach v tomto rozhodnutí riešených je súd prvého stupňa v ďalšom konaní viazaný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.